

ZKUŠENOSTI ZE CVIČENÍ »DRUŽBA 73«

V březnu letošního roku proběhlo divizní spojenecké cvičení „DRUŽBA“. Na cvičení byly vyvedeny všechny útvary a jednotky svazku v plném rozsahu osob i techniky. Cvičení neproběhlo formou epizod v jednotlivých VVP, ale vojska cvičila v celé hloubce podle rozhodování velitelů.

Téma cvičení: Přesun tankové divize do vyčkávacího prostoru za složitých podmínek, zasazení divize do útoku z chodu, rozvíjení útoku v hloubce, dočasný přechod do obrany k odražení nepřátelského protiúderu.

Nejdůležitější učební otázky:

- plnění opatření k zvýšení bojové pohotovosti a přesun do prostoru denního odpočinku,

- plánování přesunu a přesun do vyčkávacího prostoru,

- zplánování a zasazení divize do útoku z chodu a rozvíjení útoku v hloubce nepřátelské obrany,

- přechod divize do obrany a její ženiní budování.

Při cvičení jsme položili důraz na plánování a řízení přesunů na velké vzdálenosti. Při řízení přesunů jsme vyžadovali nepřetržitě velení útvarům a jednotkám ze stupně divize až do rot. Ředitelství cvičení a rozhodčí služba věnovali značnou pozornost organizaci a řízení průzkumu, organizaci součinnosti v terénu a ženinímu budování obrany. Vzhledem k tomu, že štáb našeho svazku získal při přípravě cvi-

čení a v jeho průběhu dobrých zkušeností, chceme se v tomto článku o některé z nich podělit s ostatními štáby svazků.

Plánování a řízení přesunu tankové divize

Štábu divize se podařilo rychle a přesně zplánovat přesun. Nejen to, podařilo se mu zabezpečit veliteli divize dostatek informací o přesunu divize po celou jeho dobu a tím mohl velitel divize přesun ovlivňovat. Štábu se podařilo zabezpečit organizované, včasné a rychlé vyvedení divize na osy a pomocí dobře organizované pořádkové služby zabezpečit hladký přesun divize na čáru zasazení a včas a organizovaně ji rozvinout.

Plánování přesunu proběhlo podle metodiky práce v závislosti na tom, zda se divize přesunovala z prostoru soustředění do vyčkávacího prostoru nebo z vyčkávacího prostoru na čáru zasazení. V obou případech štáb kalkuloval, že velitel divize musí vydat útvarům své rozhodnutí do 3 hodin od doby, kdy obdržel bojové nařízení od velitele armády.

V této době musel štáb divize zabezpečit:

- potvrzení o přijetí bojového nařízení,

- seznámit štáb s úkolem,

- vydat předběžné nařízení č. 1 a č. 2 útvarům k zabezpečení souběžného plánování (č. 1 — směr přesunu, jeho délka, materiální a technické pokyny, čas vydání rozhodnutí velitelem divize; č. 2 — osy

přesunu, čáry zasazení (prostory rozmístění), pohotovost k přesunu),

- určit pochodové osy,
- stanovit pochodovou sestavu,
- připravit mapu pochodu včetně tabulky pochodu,
- zorganizovat pořádkovou službu a včas ji vyslat na osy,
- rekognoskovat pochodové osy,
- zabezpečit a zorganizovat spojovací soustavu pro řízení přesunů.

Zkušenosti ze způsobů zplánování přesunu, vydávání předběžných nařízení a rozhodnutí velitele, neuvádíme, protože praxe ukázala, že všechny štáby tuto problematiku zvládly.

Chceme se zaměřit jen na dva problémy, způsob zabezpečení velení a spojení při přesunu.

Způsob velení

Pro zabezpečení velení v průběhu přesunu v souladu s předpisem Oper-2-1 jsme vytvořili u svazku tato místa velení:

- VS
- PVS
- PoVS
- TVS

VS jako hlavní místo velení se podle plánu přesunovalo po určené ose v čele hlavních sil divize. Z hlavních funkcionářů divize byly na VS velitel divize, NOOBP, ZVT a ostatní náčelníci druhů vojsk.

PVS se přesunovalo samostatně za pochodovým zajištěním na výhodné — po spojovací stránce — místo v blízkosti čáry rozchodišť. Na PVS byl

- ZV divize
- 1 důstojník operačního oddělení
- 1 důstojník zpravodajského oddělení

— 1 důstojník dělostřelectva
— 1 důstojník spojovacího oddělení
s potřebným počtem spojovacích prostředků pro spojení s podřízenými útvary, s nadřízeným štábem a s VS divize a nezbytnými prostředky pro život na PVS (dopravní prostředky, prostředky pro práci a stravování).

PoVS se přesunovalo samostatně na výhodné [po spojovací stránce] místo v blízkosti regulační čáry. Na něm byl

- NS
- NS

— 1 důstojník operačního oddělení
s potřebnými spojovacími prostředky pro spojení s ostatními místy velení divize, s podřízenými útvary a s nadřízeným štábem.

TVS se přesunovalo podle plánu po určené ose (s 1. sledem týlu). Na něm byli příslušní týloví a materiální funkcionáři jak určuje Polní řád. Chceme zdůraznit, že na starém VS v prostoru rozptýlení jsme ponechali skupinu důstojníků štábu divize, kteří byli na tomto místě do té doby, dokud VS nezanajalo nový prostor. Zůstávali zde:

- zástupce NOOBP
- zástupce SN divize

s nejnutnějšími spojovacími prostředky a spojením na výchozí čáru.

Odpovědnost jednotlivých míst velení byla v souladu s předpisem Oper-2-1:

VS — odpovídalo za vyvedení divize z prostoru soustředění do výchozích míst.

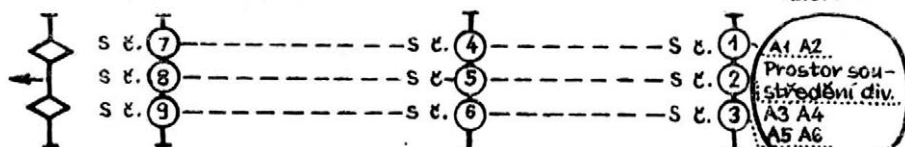
PoVS — odpovídalo za řízení divize z výchozích míst do rozchodišť.

PVS — odpovídalo za řízení divize z rozchodišť (z čáry rozčlenění do praporečnických proudů) do nového prostoru nebo na čáru zasazení.

Systém řízení přesunu po stránce pořádkové služby (správci pochodových os atd.) odpovídal předpisu pro pořádkovou službu.

Na každém místě velení byla k dispozici tabulka a mapa přesunu, hovorové a signální tabulky. K zabezpečení přehledu o přesunujících se jednotkách jsme ve štábu divize vytvořili systém kontrolních míst, které obsadili důstojníci štábu divize se spojovacími prostředky a výpisy z tabulky přesunu pro dané pořádkové (kontrolní) místo. Při přípravě na cvičení jsme zjistili, že příprava takové kontrolní skupiny je zdlouhavá, těžko se až v době plánování přesunu organizovala. Proto jsme přistoupili k tomu, že jsme ji zorganizovali jako skupinu trvalou, která je schopna do 10 minut na signál nastoupit na předem určeném místě. Skupina byla sestavena za předpokladu, že tankové divize se může přesunovat maximálně po 3 osách a že velitel potřebuje informace z výchozí čáry a z čáry rozchodišť. Grafické znázornění viz náčrt 1.

Náčrt 1

č.j.:

TAJNÉ
Výtisk číslo:
Počet listů:

STANOVIŠTĚ (S-)

1. Místo
2. Jméno
3. Pohotovost na stanovišti
4. Prostředek pro přesun
pro spojení
5. Průjezd proudů:

Číslo proudu	čelo	záď	Poznámka

6. Způsob hlášení (příklad)

„ZDE A3B1Š 1 (volací znak)
101 (číslo proudu)
20,30 (čas průjezdu)“

Jevila se potřeba 9 důstojníků štábu s 9 spojaři a 9 VKV rádiovými stanicemi. Pro vyvedení 6 důstojníků štábu divize s vozidly bez rádiových stanic, kteří zabezpečují vyvedení proudů VM divize viz bod A 1 až A 6. Vzhledem k tomu, že bylo nutné obsadit i místa velení, došli jsme k tomu, že důstojníky pro řízení přesunu obsadíme z těchto oddělení:

oper 1 — (náč. topo služby)

PO — 2

techn. — 2

FO — 1

KO — 1

děl — 1

PVO — 1.

Spojovací prapor vyčlenil 9 spojařů s 9 rdst R-105. Pro rychlé vyhotovení výpisů z tabulky přesunu byly trvale připraveny tabulky (v pouzdře jako na průkazku), které jsou uloženy v poplachové dokumentaci a operačním oddělení (důstojníci, kteří plánují přesun) je po zpracování tabulky vyplnili a předali jednotlivým důstojníkům. Vzor tabulky — viz tabulka 1.

Předem připravené tabulky, předem stanovení důstojníci a spojaři, zvlášť ozna-

čená a vyčleněná vozidla u provozní rotě umožnila, že příprava této skupiny byla otázkou 15–30 minut. Skupinu svolával NOOBP dispečinkem na signál. Protože je u štábu svazku nedostatek dopravních prostředků, vyčleňovali jsme pouze 3, 1 pro výchozí čáru, 1 pro regulační čáru a 1 pro čáru rozchodiště. Na ostatní 2 stanoviště na každé čáře jsme rozvezli.

Způsob práce důstojníků štábu

Po poučení odjeli na stanovené místo a aktivovali síť VKV. Bylo žádoucí, aby pohotovost na stanovištích byla dosažena v době pohotovosti divize k přesunu. Vzhledem k časové tísní to však nebylo vždy možné a proto docházelo i k tomu, že byla zaujímana postupně v pořadí VČ, RČ, ČR (ČZ).

Po aktivaci prověřili spojení (viz stáť „Spojení“).

Chceme připomenout, že PoVS nemělo někdy spojení se všemi devíti místy. Nebyl výhodný terén, byly větší vzdálenosti mezi kontrolními body apod. Proto bylo nutné, aby místa 1–3 (na VČ) měla spojení s VS, místa 4–6 s PoVS a 7–9 s PVS. Tato mís-

ta byla propojena směrovou osou, čímž byla jednoduchá vzájemná informovanost. Při průjezdu proudů každým kontrolním místem předjel velitel proudů, zastavil u důstojníka štábu a ohlásil mu: číslo proudů, čas, jiné okolnosti. Kontrolní orgán štáb svazku mu předal pokyny k objíždce, radiační situaci, chemickou situaci apod.

Kontrolní orgán pak předal hlášení uvedené na vzoru tabulky na PoVS.

Velitel divize, který se pohyboval po ose, v síti těchto míst vzhledem ke konfiguraci terénu neslyšel, přejímal hlášení od PoVS nebo PRM. Bylo výhodné mít na PoVS 1 vrtulník s R-105 v tomto nevýhodném terénu. Tento systém spojení byl doplněn ještě tím, že velitelé útvarů byli na příjmu v síti pořádkové služby VKV a při průjezdu VM, RČ, vysílali signály podle tabulky smluvených signálů.

Po průjezdu proudů na jednotlivých stanovištích ohlásil kontrolní orgán PoVS ukončení činnosti a s jeho svolením odjel za VS, aby co nejrychleji mohl plnit funkční povinnosti na VS.

PoVS udržovalo spojení s VS nebo PVS armády a informovalo štáb armády o situaci na osách a zda přesun probíhal v plánovaném čase.

Forma hlášení byla obdobná jako u kontrolních orgánů štábu divize.

Příklad:

AJBIŠ 4, 101, 10,00, což znamená, že na ose č. 1, regulační čarou projel 115. tp v 10,00 hod. Je možné doplnit toto hlášení dalším číslem na konci, které označí počet vozidel.

Štáb armády, který měl přehled o radiační a chemické situaci v celém pásmu armády, pomocí hovorových tabulek předával PoVS úkoly k objížděním, změnám úkolu a PoVS prostřednictvím kontrolních míst jednotlivým proudům.

Je pochopitelné, že tento způsob řízení přesunu byl kromě toho doplněn dalšími 6 pořádkovými místy na každé ose, včleněním 1 msr se sedmi OT-62 pořádkové a regulační službě.

Chceme připomenout, že další skupina důstojníků (hlavní funkcionáři, ON) zabezpečovala vyvedení útvarů a jednotek z prostoru soustředění (výcvakového prostoru) do výchozích míst.

NRVD — dělostřelecké útvary

ŽN — ženijní prapor

ŽN — průzkumný prapor

ZT — týl

Jen takto organizovaný systém velení a kontroly štábem divize zabezpečil veliteli divize, že divize včas vyjela na osy, že měl dostatek informací o průběhu přesunu a že mohl přesun aktivně ovlivňovat.

Způsob spojení (viz náčrt 2)

Pro řízení přesunu a přehledu o pohybu vojsk na osách jsme zřídili rádiovou síť „Pořádkové služby“, ve které byly začleněny tyto prvky:

- pomocné velitelské stanoviště,
- staré VS (zástupce NOOBP),
- předsunuté velitelské stanoviště,
- osobní rádiové stanice velitele td s možností vstupu,
- stanoviště důstojníků pro řízení přesunu (až 9),
- správci pochodových os,
- velitelské pluků s možností vstupu,
- PHM.

V této rádiové síti byly předávány jednostranně krátké signály o dosažení určených čar v terénu a pokyny z pomocného velitelského stanoviště důstojníkům, kteří řídili přesun na jednotlivých čarách (možné objíždky). Začleněním PRMů se pokrylo celé pásmo divize a vytvářely se tak optimální podmínky pro zabezpečení spojení v celém pásmu přesunu. Bylo výhodné mít v pohotovosti i rádiovou síť štábu divize, do které jsou začleněny po dobu přesunu i některé ostatní útvary.

Na čáře výchozích míst bylo zabezpečeno spojení mezi jednotlivými místy pomocí malých směrových stanic, z jednoho z těchto míst pak spojení na staré velitelské stanoviště, odkud po směrové ose určený důstojník hlásil pomocí signální tabulky na PoVS td pohotovost na čáře výchozích míst a PoVS na VS nebo PVS armády.

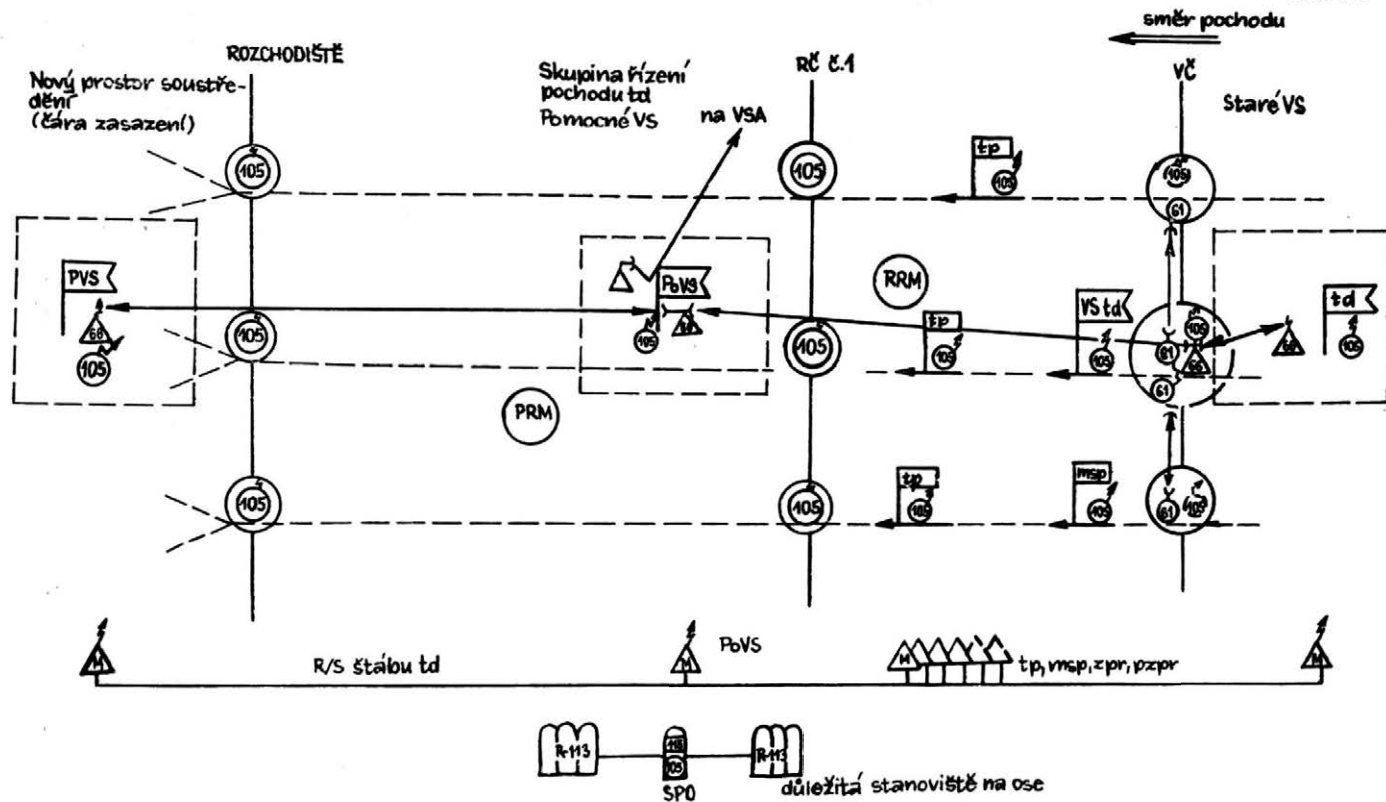
Podle našich zkušeností se ukázalo velmi účelným zabezpečit směrové spojení mezi PoVS a starým VS td a PoVS a PVS td bylo využito i pomocných spojovacích uzlů armády (po schválení A), pokud členitost terénu nedovolovala zabezpečit toto spojení jen vlastními prostředky.

Zkušenosti ukázaly, že organizace spojení za přesunu musí být jednoduchá, s využitím co nejmenšího počtu spojovacích prostředků vzhledem k potřebě zabezpečení spojení na čáře zasazení a nebo v novém prostoru.

Domníváme se, že tento systém řízení útvarů divize za přesunu zabezpečuje veliteli divize trvalý přehled o časovém plnění plánu přesunu a dovoluje mu pomocí rádiových stanic VKV velet útvarům divize i za přesunu.

Je třeba zdůraznit, že způsob řízení je možné velmi dobře procvičovat i při VŠC a ŠN. To dává záruku, že kontrolní orgány i spojáři jsou velmi dobře procvičeni k plnění úkolů při cvičení s vojsky. Je jisté, že ostatní svazky mají jiné dobré zkušenosti a bylo by proto účelné v další diskusi tento způsob vylepšit a zdokonalit.

Náčrt 2

Organizace bojové činnosti

Po přesunu a zaujetí vyčkávacího prostoru vyčleněná skupina důstojníků štábu divize měla neustále spojení s útvary. Tito důstojníci organizovali kontrolu u útvarů jak zaujali prostor a zda vojska jsou v neustálé bojové pohotovosti k odražení vzdušného i pozemního nepřítele. Vzhledem k tomu, že šlo o rozmístění divize mimo boj, vyčlenění důstojníci osobním stykem zabezpečovali velení a spojovací prostředky byly na příjmu. V této skupině byl zástupce velitele divize, důstojník operačního, politického, spojovacího, zpravodajského, ženijního, technického a týlového oddělení. Kromě toho byly styčné orgány divize u sovětského štábu.

Plánování

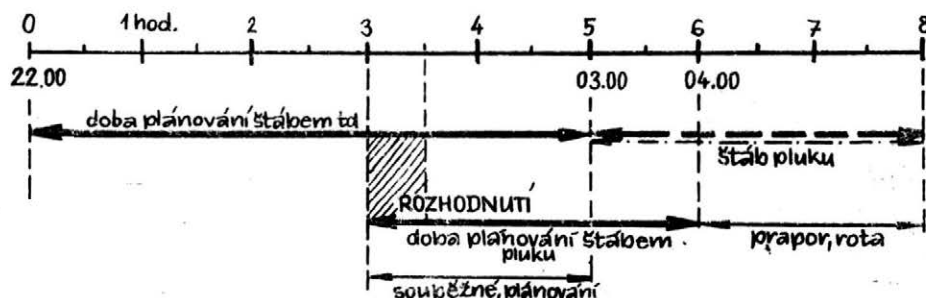
Větší část štábu divize v čele s náčelníkem štábu přistoupila k plánování bojové činnosti na základě velení střední skupiny sovětských vojsk. Rozhodnutí velitele a úkoly organizace součinnosti se sovětskou divizí byly zpracovány v ruském jazyce. Dokumentace pro podřízené v českém jazyce. Štáb přistoupil k plánování podle zpracované „metodiky práce štábu divize v poli“. Byl si vědom, že nejdůležitější povinností je **včasná** organizace bojové činnosti a zabezpečení nepřetržitosti velení vojskům. Stanovenou dobu 5 hodin na zplánování úkolu štáb dodržel a tato doba byla reálná. Velitelé a štáby všech útvarů ukončili plánování za 3 hodiny. Celková doba pro štáb divize a pluku ve skutečnosti nepřesahuje 8 hodin, ale 6 hodin vzhledem k tomu, že štáby útvarů plánovaly souběžně se štábem divize a od doby vydání rozhodnutí velitele divize se čas překrýval. Do 8 hodin byly úkoly zplánovány až do stupně roty při skutečně organizovaném souběžném plánování — viz náčrt 3.

Rekognoskace a organizace součinnosti

Po skončení plánování štáb organizoval **rekognoskaci a součinnost**. Plán rekognoskace a organizace součinnosti štáb zpracoval graficky s písemnými poznámkami **do podrobnosti** vzhledem k tomu, že divize byla vyvedena s plnými počty osob a techniky bez omezení a cvičila v součinnosti se sovětskou divizí. V minulosti zpravidla část útvarů vyjela na plných počtech a část velitelsko-štábně. To je **podstatný rozdíl** a ovlivňuje plánování a řízení vojsk. Rekognoskace a organizace součinnosti probíhala na všech stupních do osádky tanku a družstva vto. Ukázalo se, jak je důležité nepodceňovat tuto velitelskou činnost hlavně na stupni prapor až osádka, chceme-li, aby úkol byl splněn kvalitně a včas.

Rekognoskaci a organizaci součinnosti řídil velitel divize u tankových pluků na směru hlavního úderu, zástupce velitele s motostřeleckým plukem na vedlejším směru, zástupce pro týl — s funkcionáři týlu. Po skončení činnosti na stupni divize-pluk, odejel velitel divize s NPO, NOO, ZN, NRVD a velitelem tankového pluku na styku se sovětským plukem podle předem dohodnutého časového plánu na organizaci součinnosti s levým sousedem — sovětskou divizí. Součinnost probíhala na pozorovatelně velitele divize v terénu a trvala 1 hodinu. Byly sladěny a upřesněny všechny součinnostní úkoly s důrazem na jaderné údery vlastních vojsk, letectva a další součinnostní úkoly podle „Polního řádu“. Podstatné bylo, že byly ujednoceny signály pro součinnost, pozorování, udávání cílů, vzájemné rozpoznávání a varování. Obě divize si vyměnily důstojníky se spojovacími prostředky. V tutéž dobu probíhala organizace součinnosti s naším a sovětským velitelem pluku. I když časově byla tato činnost velmi náročná, ukázalo se, že je jedna z nejdůležitějších.

Náčrt 3

Plán práce velitele a štábu

Abychom všechny úkoly, spojené s organizací bojové činnosti, splnili v krátkém čase, kvalitně a hlavně aby pronikly do každé osádky tanku, operační oddělení zpracovalo „Plán práce velitele a štábu divize k přípravě útoku“. Tento plán všichni plně respektovali a proto značnou měrou přispěl ke splnění úkolů taktického cvičení. Nadřízený velitel vydal úkol ve 22,00 hod. prvního dne. Pohotovost k plnění úkolu stanovil na 04,00 hod. 3. dne. Celkem měla divize k dispozici 28 hodin. Velitel nařídil, abychom nejvíce času věnovali vojskům pro velitelskou činnost a pro přípravu materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení. Tyto požadavky respektoval uvedený plán — viz **tabulka 2**.

Plán byl tedy zpracován podrobně a úkoly byly vydány a upřesněny v terénu do velitelských úkolů vto. Ze zkušeností víme, že v minulých letech úkol obdržel velitel pluku, někde velitel praporu a na nižších stupních velitelských úkolů neznali. Proto také neřídili palbu a podřízeným jednotkám nevěleli. To byl zásadní nedostatek, který se zákonitě projevil v průběhu vedení bojové činnosti. Závěrem k průběhu plánování a organizování boje na cvičení DRUŽBA-73 chceme uvést, že čas se přesto nedostával hlavně štábům, i když plán byl naprosto konkrétní.

Zkušenosti ze ženíjního zabezpečení

Překonávání minových zátarasů protivníka.

Je známo, že v boji na zdrženou protivník využívá ve značném rozsahu minové zátarasy. Nakolik je ale tísňen časem při zaujímání několika ústupových postavení, nemá dostatek sil ani prostředků pro souvislé zatarasování na každém postavení. V podobných případech pro vytvoření průchodů v minových polích pro útočící tankové jednotky, přihlídneme-li k využití mezer mezi minovými poli, postačují mechanizační odminovací prostředky tankových pluků.

Na cvičení DRUŽBA měl protivník k dispozici dostatek času a také téměř souvisle zatarasil okraj své obrany na tankodostupných směrech. Pro určení rozsahu zatarasování a pravděpodobného předního okraje minových polí bylo velmi užitečné pozorování činnosti protivníka ze ženíjních pozorovacích stanovišť, které obsadily ženíjní pozorovací hlídky asi 36 hodin před útokem vlastních vojsk. Zprávy předávaly prostřednictvím vševojskového průzkumu.

Při kalkulaci jednoho průchodu na jednu četu bylo potřebné vytvořit pro tan-

kový pluk 12 průchodů. Mechanizační prostředky praporů 1. sledu dovolovaly vytvořit 6 průchodů, s přiděleným ROD-200 7—8 průchodů. Manévr odtarasovacími prostředky praporů druhých sledů nepovažujeme za výhodný (manévry tanků, možnost poškození při odtarasování jiné jednotky, obtížný přísun náloží a znovuvystrojení přívěsů). V praxi je zde možné řešení a to uložit jednotkám v dotyku zříditi určitý počet průchodů. Protože při cvičení jednotky v dotyku byly pouze značkovány a neměly takovou možnost, přijali jsme řešení vytvořit zbývající průchody ručně. Poslední noc před útokem byly předsunuty ženíjní jednotky pluků i ženíjního praporu pro ražení průchodů ručně. Protože pozorování potvrdilo přítomnost min, nevedli jsme průzkum, ale přímo jsme razili průchody. Zkušenost ukázala, že družstvo potřebuje (mimo vystrojení) ke zřízení průchodů okolo pěti hodin času.

Při ručním ražení se projeví některé nedostatky. Šlo o malou zkušenost z organizace, vybavení a úkolování skupin.

V obraně proti vlastním vojskům stály tankové jednotky. Proto mechanizační prostředky, aby nežůstaly po vytvoření průchodů stát před hlavními protivníky, vytvářely průchody s minimálním časovým předstihem před útočícími jednotkami. Proto nemohly být a také nebyly průchody dodatečně prověřovány. Bezpečnostní opatření při cvičné střelbě tanků a současné tempo zteče předního okraje ani nedávají ženíjním jednotkám možnost průchody prověřit.

Malé praktické návyky tankových jednotek překonávat zátarasy protivníka se projeví v tom, že po překonání zátarasů na předním okraji po vytvořených průchodech nereagovaly na „výbuchy“ min v protitankovém minovém poli položeném v mezeře mezi obrannou sestavou protivníka. Tak určitý počet tanků „naje“ na miny.

Závěrem chceme zdůraznit, že k překonání souvislých zátarasů na předním okraji je nutná kombinace použití mechanizačních prostředků a ručního ražení průchodů. Posilové prostředky je snad výhodnější ponechat pro hloubku obrany protivníka. Použití trallu je do značné míry omezeno terénními podmínkami, potřebou automobilního jeřábu k montáži a dalšími příčinami. Jedním z důležitých úkolů je včasný a neustálý průzkum činnosti protivníka na jeho předním okraji (dů obraz nejen o zatarasování). Průzkum minových polí i vytvoření průchodů nelze zpravidla uskutečnit za jednu noc, ale sloučit průzkum na směrech, kde předpokládáme vytvořit prů-

Plán práce velitele a štábu divize k přípravě útoku

Den	Hodina	Úkol velitele a štábu divize	Úkol útvarů
1. den	22,00—22,30	– Obdržení úkolu od nadřízeného a informace štábu	– Na přesunu do vyčkávacího prostoru z prostoru soustředění
	22,30—23,00	– Ujasnění úkolu, zhodnocení situace, příprava idee zámyslu velitele	
	23,00—23,10	– Vyhlášení zámyslu velitele 1 td. Vydání předběžného nařízení útvarům	– První informace ze štábu divize
	23,10—23,40	– Zpracování rozhodnutí velitele td.	
2. den	23,40—00,40	– Vyslechnutí náčelníků druhů vojsk (velitel)	– Odjezd velitelů na VS divize k obdržení úkolu
	00,40—01,00	– Dokončení rozhodnutí	– Vojsko: Ukončení přesunu, zaujetí a zabezpečení vyčkávacího prostoru
	01,00—01,30	– Velitel vyhlásí rozhodnutí	– Štáby: Obdržení úkolu zahájení plánování
	do 03,00	– Dokončení plánování a zpracování dokumentace pro vedení a zabezpečení bojové činnosti	
	do 04,00		– Dokončení plánování a zpracování dokumentace pro vedení a zabezpečení bojové činnosti
	03,00—06,00	– Příprava rekognoskace a organizace součinnosti – velitel u tp – ZV u msp – ZT u týlu	– Dokončení činnosti ve vyčkávacím prostoru, uvedení do bojové pohotovosti. Odpočinek
	07,00—08,00	– Doklad Rozhodnutí velitele td veliteli SSV	– Velitelé a určení funkcionáři přesun do prostoru organizace součinnosti
	08,00—11,00	– Přesun na rekognoskaci a organizaci součinnosti – Zbytek štábu kontrola splnění úkolů u vojsk a pochopení úkolů pro vedení bojové činnosti	– Vojska odpočinek

Den	Hodina	Úkol velitele a štábu divize	Úkol útvarů
3. den	11,00—12,00	- Rekognoskace a organizace součinnosti na stupni: divize-pluk. Schválení rozhodnutí velitelům útvarů-velitel divize – velitelům tp - ZV divize – veliteli msp - Organizace součinnosti – na TVS-ZT - na VS-NPO se ZVP útvarů	
	12,00—13,00	- Velitel se skupinou odjezd na organizaci součinnosti s levým sousedem – sovětskou divizí - Další příslušníci štábu účast při rekognoskaci a organizaci součinnosti u útvarů	- Rekognoskace a organizace součinnosti na stupni – pluk – prapor
	13,00—14,00	- Organizace součinnosti s levým sousedem – sovětskou divizí	- Rekognoskace a organizace součinnosti velitelů praporů s veliteli rot
	14,00—15,30	- Návrat z organizace součinnosti - Štáb – kontrola pochopení a realizace úkolů u útvarů	- Rekognoskace velitelů rot s veliteli čet od čáry rozčlenění do rotních proudů
	15,30—17,00	- Odpočinek podle plánu	- Rekognoskace s veliteli tanků
	17,00—19,00		- Návrat z rekognoskace velitelů rot, čet a tanků
	od 19,00	- Zaujetí pozorovatelny velitele divize a 1 důstojníka: operačního oddělení zpravodajského oddělení spojovacího oddělení	- Zaujetí pozorovatelny velitelů útvarů
	19,00—03,00	- Organizace materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení bojové činnosti a odpočinek podle plánu	
	03,00—04,00	- Odjezd určených funkcionářů k útvarům pro zabezpečení vyvedení útvarů na osy a přesun	
	04,00	- Pohotovost tankové divize k plnění bojového úkolu	

chody mechanizačními prostředky, s ražením průchodů ručně. Důležité je úkolovat jednotky za denního světla.

Ženíjní budování obrany tankových pluků

Z organizace prací tak velkého rozsahu při ženíjním budování obrany v krátké časové lhůtě jsme neměli větší zkušenosti. Plukům byl vydán rozkaz k přechodu do obrany za denního světla, ale doba obdržení rozkazu není zdaleka začátkem ženíjního budování. Samotná rekognoskace, organizace součinnosti a organizování palebného systému je složitá. Vyžaduje si značného času přímo v terénu i organizačního úsilí velitelů. Ženíjní práce spojené se zapuštěním bojové sestavy pod úroveň terénu nelze v podstatě začít dříve, dokud není zorganizován palebný systém. Rozkaz zněl zakončit zemní práce v maximálním rozsahu s dobou pohotovosti v 7,00 hod. příštího dne. K dispozici pro ženíjní budování zůstalo prakticky 8–9 hodin nočního času.

Při kalkulaci prací jsme vycházeli z toho, že u tankové roty je po jednom návěsném buldozerovém zařízení BTV, že je k dispozici dostatečné množství trhavin a za chybějící buldozery můžeme doplnit pluky po jednom dozeru kolového DOK a jednom rypadle. Předpokládali jsme, že pomocí BTV můžeme vybudovat asi 3, maximálně 4 okopy za noc. Zbytek vybudujeme s využitím trhavin a DOK a rypadlo budou plnit plukovní úkoly. Závěr kalkulací stanovil do rána vybudovat palebné okopy pro všechny tanky pluku, pozorovatelnu velitele pluku a na VS pluku 4–5 okopů pro štábní a spojovací vozidla.

Jak se osvědčily jednotlivé prostředky a co bylo vybudováno? Terén s promrzlou vrstvou 35–40 cm a s rozbahněným povrchem způsoboval značné potíže při práci. DOK se prakticky bez narušení povrchu trhavinami nedostal pod povrch. Navíc v kopcovitém terénu byl na kluzkém povrchu téměř neovladatelný. Při práci i při přesunech museli jej navádět pomocí bateriek (důstojníci a praporčíci ženíjního praporu). Rypadlo prorazilo zmrzlou vrstvu jen s velkými obtížemi, stejně tak při práci je naváděli s baterkami. Výkony obou strojů klesly asi na 40 % předpisem stanovené normy.

Také osádky připravující rýhy pro uložení trhaviny spotřebovaly proti normě větší čas (více než 4 hodiny) a ještě nedosáhly plného profilu. Bylo proto rozhodnuto úměrně zvětšit váhu náloží (60–70 kg).

Protože tankové osádky neměly výcvik s trhavinami v noci, bylo každému tankovému praporu přiděleno pro trhací práce jedno ženíjní družstvo, vedené ženíjním důstojníkem (další četa kladla minová pole).

BTU se v lehčích podmínkách projevil jako vysoce výkonný stroj. Nedostatkem ale zůstává, že většina z nich předčasně skončila práci pro poškození hydraulického ovládání, které pro těžší podmínky snad není dostatečně dimenzované. V krátké časové lhůtě není možné všechny okopy předtrhat pomocí trhavin.

Složitou otázkou zůstávají bezpečnostní opatření při použití trhavin v noci. Pro narušení zmrzlého povrchu bylo proto používáno pouze hluchých podkopů (3–4). Při trhání okopů pro tanky se připravily nálože s rozměrovou bleskovicovou sítí do všech rýh připravených v opěrném bodě roty. Pro zajištění bezpečnosti osádek byly postaveny strážní na přístupech, odpálení probíhalo elektrickou sítí z velitelského tanku teprve po hlášení úplnosti osádek jednotlivých velitelů tanků veliteli roty. Tanky na dobu odpálení se přesunuly asi o 70–80 metrů dozadu. Odpálení probíhalo zpočátku po jednom okopu, později pro velké ztrátové časy po dvou okopech. Před odpálením dávali signály strážní pomocí světlic. Tato opatření sice poněkud zpomalovala práci při odpálení náloží, ale dávala dostatečnou záruku bezpečnosti osádek. Odpálení 6 náloží se protáhlo přes hodinu.

Na řízení prací se podílely operační skupiny štábu svazku, které vedli hlavní funkcionáři a štáby pluků i praporů. Situace si vyžádala i značné úsilí stranicko-politického aparátu. Bez vlivu nezůstala ani soutěž mezi osádkami.

Prokázalo se, že týlové a technické součásti pluku nejsou s to v tak krátkém termínu zabezpečit ženíjní opatření ve svých prospěch. Otázka oprav, ošetřování a zásobování je dostatečně složitá a časově náročná.

Při dokončování okopů při použití trhavin se velice osvědčil DOK, který prakticky za 70 minut dokončil 6 okopů a tím ušetřil ruční práci a zkrátil potřebný čas.

Prakticky prověřili, že při větší pozornosti ženíjní úpravě terénu při taktických cvičeních rot a praporů budou vytvořeny dostatečné předpoklady k tomu, aby tanky pluků 1. sledu byly v průběhu jedné noci (s využitím vyjmenovaných prostředků) zapuštěny pod úroveň terénu.